

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.2.5>

О. М. Лисак

здобувач кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізького національного університету

КЛАСИФІКАЦІЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ

Метою статті є висвітлення наявних та перспективних критеріїв класифікації спеціальних правових режимів. Здійснені у наукових публікаціях класифікації спеціальних правових режимів дозволяють зробити висновок, що їх функціонування характерно для будь-якої сфери правовідносин, і визначаються як певна юридична конструкція, що являє собою сукупність засобів, методів, способів впливу на об'єкт та предмет нормативного регулювання задля досягнення встановленої мети. Підкреслено, що регуляція спеціальних правових режимів вимагає застосування відповідних санкцій, методів, правил, що має забезпечувати ефективність публічного управління. Акцентовано, що спеціальний правовий режим в межах адміністративно-правового регулювання має розумітися у встановленні сутності взаємодії населення та держави задля забезпечення вимог національної безпеки, безпеки суверенітету, економічної безпеки тощо. Визначено, що спеціальні режими в межах адміністративно-правового регулювання визначається певною сукупністю методів імперативного впливу. Встановлено, що спеціальні правові режими формуються під впливом обставин, задля яких вони встановлюються та ними трансформуються. Зазначено, що застосування спеціальних правових режимів в адміністративному праві переслідує безпосередньо усунення чи мінімізацію зовнішніх та внутрішніх загроз цілісності території держави, її економічній, екологічній безпеці, безпеці громадян та об'єктів відносин. Зроблено висновок, що під спеціальним правовим режимом має розумітися сукупність засобів, методів, способів та настанов, впровадження яких здійснюється із переслідуванням мети забезпечення вимог національної безпеки, панування громадського правопорядку, законності, дотримання стандартів екологічної безпеки та економічної безпеки, що є складовою державного суверенітету країни, її цілісності, та досягається в процесі застосування певних обмежувальних адміністративних процедур з боку владних суб'єктів, що визначається ситуативністю впливу та історичною обумовленістю відповідних процесів регулювання, реалізації та застосування.

Ключові слова: спеціальний правовий режим, нормативно-правове регулювання, національна безпека, режим права власності, адміністративні процедури.

Постановка проблеми. Спеціальні правові режими є певною юридичною конструкцією, застосування якої має спрямовуватись на забезпечення управлінських функцій держави, що полягають у дотриманні вимог національної безпеки, оборони, сталості економіки та екологічної ситуації.

Визначення сутності будь-якого явища може слідувати із встановлення його різновидів та підтипів.

Стан наукової розробки проблеми. Проблематика нормативного регулювання спеціальних адміністративних режимів стала актуальною для досліджень з питань державотворчності починаючи з кінця XIX – початку XX століття, певною мірою досліджувалась у радянські часи, але очевидно активізувалась у сучасний період у наукових публікаціях таких вчених, як О. М. Бандурка, Ю. П. Битяк,

Ю. А. Волкова, Є. В. Додін, О. Ю. Дубінський, С. В. Ківалов, Н. В. Коваленко, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, Є. В. Курінний, Ю. О. Легеза, Д. В. Лученко, О. В. Маковська, В. Я. Настюк, А. А. Шарая та інших.

Метою статті є висвітлення наявних та перспективних критеріїв класифікації спеціальних правових режимів.

Виклад основного матеріалу. Здійснення класифікації спеціальних правових режимів вимагає пошуку необхідних критеріїв для такого пізнавального процесу. Одним із таких критеріїв є критерій правової природи, юридичної сутності явища, що дозволяють виокремити матеріально-правові та процесуально-правові режими. Процесуально-правові режими визначають організацію взаємодію учасників відносин, що відображають їх предмет, об'єкт та соціальну ціль і завдання [1, с. 120–127].

Матеріально-правові режими є за своїм змістом певною сукупністю норм, що встановлюють характеристики об'єкту правовідносин.

Наступним критерієм для класифікації правових режимів є їх юридичний зміст, що є відображенням поєднання як матеріальних, так і процесуальних норм, і втілюють специфіку окремих видів правовідносин. В межах застосування зазначеного критерію можливим є виділити податково-правовий режим, митно-правовий режим, режим обігу валютних та грошових цінностей, режим використання об'єктів енергетики тощо.

Функціонально спеціальні режими переслідують такі цілі і відповідно мають таку класифікацію, як-от: режим зони вільної від оподаткування, що переслідує ціль сприяння створення позитивного інвестиційного клімату регіоні (зокрема, в порядку дії Закону України «Про виключну морську економічну зону» Україна у своїй виключній (морській) економічній зоні має: суверенні права щодо розвідки, розробки і збереження природних ресурсів як живих, так і неживих у водах, що покривають морське дно, на морському дні та в його надрах, а також з метою управління цими ресурсами і щодо здійснення інших видів діяльності по економічній розвідці та розробці зазначеної зони, у тому числі виробництву енергії шляхом використання води, течій і вітру; юрисдикцію, передбачену відповідними положеннями цього Закону та нормами міжнародного права, щодо створення і використання штучних островів, установок і споруд, здійснення морських наукових досліджень, захисту та збереження морського середовища (ст. 4) [2]); режим обмеженого в'їзду, що переслідує ціль забезпечення особливої охорони об'єкта підвищеної небезпеки (наприклад, підприємства хімічної промисловості, діяльність яких регламентується згідно із положеннями Закону України «Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією», сферою дії якого є відносини, пов'язані із забезпеченням хімічної безпеки та управлінням хімічною продукцією, включаючи діяльність уповноважених центральних органів виконавчої влади, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб – підприємців, суб'єктів наукової та науково-технічної діяльності, і дія якого поширюється на діяльність, пов'язану з виробництвом, зберіганням, імпортом, експортом, обігом, використанням хімічної продукції, обробленням її відходів, а також на відносини

у сфері забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією, але не поширюється на діяльність, пов'язану з виробництвом, імпортом, експортом, обігом, використанням, утилізацією та/або видаленням активних фармацевтичних інгредієнтів, лікарських засобів, а також наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, пестицидів і агрохімікатів, біоцидів, дезінфекційних засобів, тютюнових виробів, нікотиновмісної та кінцевої косметичної продукції [3] чи об'єкта ядерної енергетики (зокрема, ст. 9 Закону України від 8 лютого 1995 року № 39/95-ВР «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» встановлюється, що «ядерні матеріали є виключно державною власністю, крім тих, що є власністю акціонерного товариства, утвореного згідно із Законом України "Про акціонерне товариство "Національна атомна енергогенеруюча компанія "Енергоатом", та набуті (придбані, створені) під час діяльності акціонерного товариства "Національна атомна енергогенеруюча компанія "Енергоатом" і використовуються ним у процесі виробництва електричної енергії, теплової енергії та надання послуг на ринку електричної енергії») [4; 5; 6]).

Залежно від території дії спеціального режиму, режими можуть поділятися: загальнодержавний (або загальнонаціональний), регіональний, місцевий, об'єктовий чи локальний режими. Наприклад, спеціальний правовий режим встановлюється для тимчасово окупованих територій України та АПК в порядку дії Закону України від 15 квітня 2014 року № 1207-VII «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» [7], де встановлюється, що тимчасово окупованими територіями є: 1) сухопутна територія тимчасово окупованих Російською Федерацією територій України, водні об'єкти або їх частини, що знаходяться на цих територіях; 2) внутрішні морські води і територіальне море України навколо Кримського півострова, територія виключної (морської) економічної зони України вздовж узбережжя Кримського півострова та прилеглої до узбережжя континентального шельфу України, внутрішні морські води, прилеглі до сухопутної території інших тимчасово окупованих Російською Федерацією територій України, на які поширюється юрисдикція органів державної влади України відповідно до норм міжнародного права, Конституції та законів України; 3) інша сухопутна територія України, внутрішні морські води і територі-

альне море України, визнані в умовах воєнного стану тимчасово окупованими у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку (частина перша ст. 3). І на таких територіях можуть запроваджуватися додаткові режимні заходи, зокрема; тимчасовий прикордонний контроль (ч. 2 ст. 3); невизнання Україною примусового автоматичне набуття громадянами України, які проживають на тимчасово окупованій території, громадянства Російської Федерації, що не є підставою для втрати громадянства України (ч. 6 ст. 5); збереження права власності, інших речових прав на майно, у тому числі на нерухоме майно, включаючи земельні ділянки, що знаходиться на тимчасово окупованій території, якщо таке майно набуто відповідно до законів України за фізичними особами незалежно від перебування їх на обліку як внутрішньо переміщених осіб чи від набуття ними спеціального правового статусу та за юридичними особами (ч. 3 ст. 5); покладення відповідальності на Російську Федерацію за збереження культурних цінностей на тимчасово окупованих територіях (ст. 5-1); спеціальні правила здійснення актів реєстрації цивільного стану, зокрема, забезпечення права осіб, які проживають на тимчасово окупованій території, а також на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, на отримання документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус (зокрема, в порядку дії ст. 6 зазначається, що оформлення, обмін документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, вклеювання у визначених законодавством випадках фотокартки при досягненні відповідного віку в паспорт громадянина України особам, які мають зареєстроване або задеклароване місце проживання на тимчасово окупованій території, а також на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, визначених у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів, за місцем звернення особи) [8].

Загальнонаціональний режим воєнного стану в Україні було запроваджено та постійно подовжується відповідними Указами Президента

України. Відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» визначено, що воєнним станом є «особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень» (ст. 1) [9]. Указами Президента України про проголошення воєнного стану є: Указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022 [10]; Указу Президента України від 6 травня 2024 року № 271/2024 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» [11], що затверджується відповідними Законами України [12].

Окремими відомчими підзаконними актами встановлюється специфіка режимів на підприємствах, установах. Такі акти мають локальний характер, і, як правило регулюють особливості забезпечення трудової та виконавчої дисципліни на підприємствах, установах та організаціях. Певну нормативну узагальнюючу дію мають акти, що видаються центральними органами виконавчої влади – наприклад, таким є лист Міністерства праці та соціальної політики України від 22.06.2007 № 199/13/116-07 «Про режим роботи, тривалість робочого часу і відпочинку» [13], де встановлюється стандарт, який полягає у розумінні того, що «режим роботи, тривалість робочого часу і часу відпочинку встановлюються роботодавцем самостійно у правилах внутрішнього трудового розпорядку або у колективному договорі з дотриманням норм і гарантій, встановлених чинним законодавством, Генеральною та Галузевою угодами».

Н. В. Коваленко обґрунтовує доцільність відмежування публічно-правових та приватно-правових спеціальних режимів, що вченою обумовлюється через поділ галузей права на приватні та публічні [14, с. 213].

Залежно від часу дії спеціальні режими можуть поділятися на постійно діючі, тимчасово діючі, та ситуативні режими, дія яких пов'язується із настанням певної події.

Ряд дослідників обґрунтовують доцільність поділу режимів на загальні та спеціальні, де останні визначаються як певне поглиблене обмеження прав і свобод людини і громадянина [15, с. 115].

Залежно від особливостей функціонування окремих об'єктів виділяють режим територій природо-заповідного фонду, який розуміється як сукупність природних територій та об'єктів – природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків, регіональних ландшафтних парків, заказників, пам'яток природи, заповідних урочищ; та штучно створених об'єктів – ботанічних садів, дендрологічних парків, зоологічних парків, пам'яток природи, парків-пам'яток садово-паркового мистецтва (ст. 3 Закону України від 16 червня 1992 року № 2456-XII «Про природно-заповідний фонд України»; режим управління відходами.

Можливим є виокремлення спеціальних режимів здійснення оперативно-розшукової діяльності, режиму здійснення туристичної діяльності тощо, а також інших видів діяльності залежно від відповідних сфер та їх різноманіття.

Цікавим є підхід, обґрунтований у дослідженнях Ю. П. Битяка [16], в межах якого вченим було виокремлено доцільність виокремлення стимулюючого та обмежувального спеціальних правових режимів. Такий підхід вченого дозволяє визначити, що сутність спеціального правового режиму не завжди має пов'язуватися із встановленням заборон, обмежень, здійсненням правоприпиняючих процедур, а і є підтвердженням того, що досягнення мети, задля якої встановлюється режим може бути через застосування заохочень та стимулювань.

Такий підхід очевидно відрізняється певним рівнем унікальності наукових пошуків, але виявляється як перспективний у встановленні змісту та сутності спеціального правового режиму.

Але при цьому необхідно акцентувати, що найбільш вживаним та поширеним є підхід щодо поділу правових режимів та загальні та спеціальні, що власне і покладено в основу встановлення предмету даної дисертації [17, с. 111].

Спеціальні правові режими класифікуються від ступеня зовнішньої та внутрішньої небезпеки явища чи події, що обумовлює їх запровадження на: режими, коли захищається державна цілісність та кордон; режими, коли захищається громадський порядок; режими, коли захищається громадська безпека [18, с. 106–110].

У дослідженні К.В. Ростовської здійснено класифікацію правових режимів за такими кри-

теріями, як: ступінь обмеження конституційного статусу фізичних і юридичних осіб, що дозволило вченій виділити звичайні та надзвичайні режими; форми реалізації, де виокремлено пільгові та обмежувальні правові режими; простір дії – загальнонаціональні та регіональні режими; час дії – постійні та тимчасові; об'єкт встановлення – режим природного заповідника; режим обігу джерел підвищеної небезпеки; режим управління небезпечними відходами; міграційний режим тощо; види діяльності (режим оперативно-розшукової діяльності; режим видобування корисних копалин; режим досудового розслідування); ціль запровадження (забезпечення стабільності держави; забезпечення вимог екологічної безпеки; забезпечення оперативного управління майном тощо) [19, с. 84–87].

Зазначені підходи безумовно залишаються лише теоретичними міркуваннями до моменту їх нормативного відображення. У такий спосіб чинними законодавством України здійснено нормативне регулювання таких спеціальних правових режимів, як : режим надзвичайного стану (Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» [20]); режим воєнного стану (Закон України «Про правовий режим воєнного стану»); режим зони надзвичайної екологічної ситуації (Закон України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації»); режим обігу відомостей, що містять державну таємницю (Закон України «Про державну таємницю»); режим ввезення та вивезення товарів через митний кордон України (Митний кодекс України); режим територій державного кордону України, лінії зіткнення та тимчасово окупованих територій України; податковий режим (Податковий кодекс України); режим здійснення майнових прав в умовах повного господарського відання чи в умовах оперативного управління майном (Господарський кодекс України); режим територій у місцях розташування уранових об'єктів (Закон України «Про видобуток і переробку уранових руд»); режим охорони територій із родовищами бурштину (постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 1992 р. № 401 «Про заходи щодо охорони та організації промислової розробки Клесівського родовища бурштину у Рівненській області»); режим казенного підприємства (Постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 р. № 987 «Про перетворення державних підприємств у казенні»); режим територій природо-заповідного фонду (Закону України від 16 червня 1992 року № 2456-XII «Про природно-заповід-

ний фонд України»); режим публічної служби (Закон України «Про державну службу»), Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»); режим цивільної безпеки (Кодекс цивільної захисту України); режим права власності (Цивільний кодекс України) та інші спеціальні правові режими.

При визначенні критеріїв для класифікації спеціальних правових режимів необхідно виходити із застосування таких критеріїв їх поділу, як предмет нормативного регулювання; метод нормативного регулювання тощо.

За предметом нормативного регулювання варто виокремити режими: режим оподаткування діяльності суб'єктів господарювання; режим справляння податку на нерухоме майно; режим транспортної системи тощо. Цілеспрямування так званих економічних режимів є впорядкування відносин, де предметом регулювання є коло фінансових публічних інтересів, коло кредитних інтересів та створення сприятливого інвестиційного клімату; режим ф'ючерсних правовідносин; режим фідучіарних правовідносин; режим агропромислової діяльності; та ін.

Залежно від засобів нормативного регулювання спеціальні правові режими поділяються на прості, комплексні та міжгалузеві [13, с. 112–117].

За функціями нормативного регулювання виділяються режими регулятивного впливу; режими охоронного впливу.

Важливо підкреслити, що запровадження спеціальних правових режимів є обмеженим у часі і може обмежуватися певним терміном, або настанням певної події. Так, згідно із статтею 7 Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану» [14] «Строк дії надзвичайного стану» Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану», надзвичайний стан в Україні вводиться на строк не більше ніж 30 діб, а також не більше ніж 30 діб в окремих місцевостях нашої держави. За наявної необхідності надзвичайний стан продовжується Президентом України, проте строком не більше ніж на 30 діб.

Розглянемо також норму статті 7 «Припинення та скасування воєнного стану» Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану» закріплюється, що надзвичайний стан в Україні може бути введено на строк не більш як 30 діб і не більш як 60 діб в окремих її місцевостях. У разі необхідності надзвичайний стан може бути продовжений Президентом України, але не більш як на 30 діб. Указ Прези-

дента України про продовження дії надзвичайного стану набирає чинності після його затвердження Верховною Радою України [15]. Так само у Законі України «Про правовий режим воєнного стану» у статті 7 «Припинення та скасування воєнного стану» визначено, що «воєнний стан на всій території України або в окремих її місцевостях припиняється після закінчення строку, на який його було введено; до закінчення строку, на який було введено воєнний стан, та за умови усунення загрози нападу чи небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності Президент України може прийняти указ про скасування воєнного стану на всій території України або в окремих її місцевостях, про що має бути негайно оголошено через медіа».

Висновок. Здійснені у наукових публікаціях класифікації спеціальних правових режимів дозволяють зробити висновок, що їх функціонування характерно для будь-якої сфери правовідносин, і визначаються як певна юридична конструкція, що являє собою сукупність засобів, методів, способів впливу на об'єкт та предмет нормативного регулювання задля досягнення встановленої мети.

Список використаної літератури:

1. Гайдамака І. О. Правовий режим: поняття та види. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2008. Вип. 15. С. 120–127.
2. Про виключну (морську) економічну зону України: Закон України від 16 травня 1995 року № 162/95-ВР. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/162/95-вр#Text>
3. Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією: Закон України від 1 грудня 2022 року № 2804-ІХ. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2804-20#Text>
4. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України від 8 лютого 1995 року № 39/95-ВР. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39/95-вр#Text>
5. Легеца Ю.О. Проблеми дотримання вимог ядерної безпеки в умовах адміністративно-правового режиму довготривалої антитерористичної операції в Україні. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 2. С. 141–143.
6. Легеца Ю.О. Публічне адміністрування у сфері використання техногенних родовищ в Україні. *Visegrad Journal on human rights*. 2015. No 6. С. 63–67.
7. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15 квітня

- 2014 року № 1207-VII URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>
8. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15 квітня 2014 року № 1207-VII URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>
 9. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
 10. Про продовження строку дії воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 6 травня 2024 року № 271/2024. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/271/2024#n2>
 11. Про затвердження Указу Президента України "Про продовження строку дії воєнного стану в Україні": Закон України від 8 травня 2024 року № 3684-IX . URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3684-20#n2>
 12. Про режим роботи, тривалість робочого часу і відпочинку: лист Міністерства праці та соціальної політики України від 22.06.2007 № 199/13/116-07. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6-07203-07#Text>
 13. Коваленко Н.В. Теорія адміністративно-правових режимів : монографія. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 432 с.
 14. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2011. 576 с
 15. Адміністративне право України: підручник / за ред. Ю. П. Битяка. К.: Юрінком Інтер, 2006. 544 с.
 16. Резнік І. М. Співвідношення категорій «адміністративно-правовий режим» та «митний режим». *Вісник Академії митної служби України*. Серія «Право». 2009. № 1. С. 110–113.
 17. Ростовська К. В. Проблемні питання класифікації адміністративно-правових режимів. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія «Право». 2013. № 1062. Вип. 14. С. 84–87.
 18. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000 р. № 1550. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>
 19. Коваленко Н. В. Світовий досвід введення надзвичайних адміністративно-правових режимів. *Visegrad journal on human right*. 2016. № 4/11. С. 112–117.

Lysak O. M. Classification of special legal regimes

The purpose of the article is to highlight the existing and prospective criteria for the classification of special legal regimes. The classifications of special legal regimes carried out in scientific publications allow us to conclude that their functioning is characteristic of any sphere of legal relations, and are defined as a certain legal construction, which is a set of means, methods, ways of influencing the object and subject of regulatory regulation in order to achieve set goal. It is emphasized that the regulation of special legal regimes requires the application of appropriate sanctions, methods, and rules, which should ensure the effectiveness of public administration. It is emphasized that the special legal regime within the framework of administrative and legal regulation should be understood as establishing the essence of interaction between the population and the state in order to ensure the requirements of national security, security of sovereignty, economic security, etc. It was determined that special regimes within the framework of administrative and legal regulation are determined by a certain set of methods of imperative influence. It is established that special legal regimes are formed under the influence of the circumstances for which they are established and transformed by them. It is noted that the application of special legal regimes in administrative law pursues the direct elimination or minimization of external and internal threats to the integrity of the state territory, its economic and ecological security, the security of citizens and objects of relations. It was concluded that the special legal regime should be understood as a set of means, methods, methods and instructions, the implementation of which is carried out with the aim of ensuring the requirements of national security, the rule of public law and order, legality, compliance with the standards of environmental safety and economic security, which is a component of the state sovereignty of the country, its integrity, and is achieved in the process of applying certain restrictive administrative procedures on the part of the authorities, which is determined by the situational nature of the influence and the historical conditioning of the relevant processes of regulation, implementation and application.

Key words: special legal regime, legal regulation, national security, regime of property rights, administrative procedures.